

Владислав Федорович Князєв

Методичні аспекти роботи із ансамблем баяністів-акордеоністів

УДК 785:780.647.2]001.82'

DOI <https://doi.org/10.24195/artstudies.2024-1.15>

Владислав Федорович Князєв
кандидат мистецтвознавства,
доцент кафедри музичної україністики
та народно-інструментального мистецтва
Навчально-науковий інститут мистецтв
Прикарпатського національного
університету імені Василя Стефаника
ORCID: 0000-0002-6516-5880

У статті зазначається, що головною умовою для оптимального протікання процесу формування навичок ансамблевого виконавства в роботі ансамблю баяністів-акордеоністів є систематична та цілеспрямована спільна творча діяльність керівника колективу і його учасників, що зорієнтована на концертну діяльність. Результат успішної навчально-творчої роботи такого колективу передусім залежить від вміння керівництва, тому його керівник повинен бути як педагогом, так і вихователем, постійно шукаючи нові технології управління. Підкреслюється, що точне відтворення тексту, виконання всіх динамічних нюансів, штрихів, темпових змін є необхідною складовою спільної роботи. У її процесі в учасників колективу поступово нівелюються яскраві індивідуальні відмінності, що притаманні сольній грі, та з'являються ансамблеві навички: однорідне міховедення, характер колективного звучання, уміння співставляти своє звучання з колективним тощо.

Окреслено важливу роль загальних репетицій, які є домінуючим різновидом роботи в ансамблі баяністів-акордеоністів. На них відбувається основний процес опрацювання музичного твору. Однак велике значення для плідної роботи ансамблю баяністів-акордеоністів, особливо якщо він складається з понад восьми учасників, мають репетиції за партіями. Ця початкова стадія навчання, коли закладаються підґрунтя майбутніх знань і навичок, має першочергове значення для подальшого становлення ансамбліста. Визначено, що важливим чинником художньої результативності роботи ансамблю баяністів-акордеоністів є забезпечення єдності його навчальної та професійно-артистичної спрямованості. До позитивних результатів у формуванні ансамблевих навичок, а також для якісної діяльності колективу загалом призводять не тільки окремі вдалі прийоми роботи й успішні концертні заходи, а й відповідна послідовність занять і системність педагогічних дій.

Ключові слова: ансамблеве виконавство, баянно-акордеонне мистецтво, ансамбль баяністів-акордеоністів, репетиційна робота, ансамблеві навички, звуковий баланс.

Постановка проблеми. У процесі розвитку музичного виконавства виникла значна кількість різноманітних ансамблевих інструментальних форм і жанрів, що становлять самостійне явище в музичному просторі та виконавському мистецтві загалом. Намагання сучасних музикантів до реалізації себе в колективному виконавстві віддзеркалює процес природного розвитку інструментальної виконавської культури. Участь студентів у музично-колективній роботі сприяє формуванню взаємодії з мистецтвом, забезпечує розширення діапазону художньо-естетичних знань, практичних умінь і навичок ансамблевої гри. Результат успішної навчально-творчої роботи такого колективу передусім залежить від вміння керівництва, тому його керівник повинен бути і педагогом, і вихователем, постійно шукаючи нові технології управління.

Огляд літератури. Окремі питання організації, діяльності та керівництва музичними інструментальними колективами висвітлювали у своїх роботах вітчизняні науковці й музичні педагоги (Б. Брилін, М. Гуральник, В. Дряпіка, А. Карпун, А. Козир, В. Лабунець, В. Лапченко, І. Маринін, О. Нежинський, О. Олексюк, Л. Паньків, Я. Сверлюк, М. Терлецький, В. Федоришин та ін.).

Проте вищезазначені роботи мають більш теоретичне, а не практичне спрямування й оминають його педагогічні аспекти та виконавську специфіку.

Мета статті – охарактеризувати основні чинники формування навичок ансамблевого виконавства на прикладі ансамблю баяністів-акордеоністів.

Методологія дослідження. Теоретичний аналіз наукової та методичної літератури в межах досліджуваної тематики; методи – сходження від загального до конкретного, спостереження за виступами провідних ансамблевих колективів і творчо-виконавською діяльністю студентів, за ходом навчально-виховного процесу в оркестровому й ансамблевому класах, самостереження, порівняння й узагальнення отриманих даних.

Результати та їх обговорення. У процесі формування навичок ансамблевого виконавства визначальну роль відіграє якісна співпраця студента та педагога. Ансамблеві заняття не можуть полягати в суто загальних зустрічах із керівником колективу для спільного вивчення та виконання п'єс, які мають прозвучати на найближчому іспиті, концерті тощо. Звісно, що без впевненого оволодіння ансамблевими партіями така робота є беззмістовною. Багаторазове програвання твору, навіть коли партії добросовісно та добре вивчені, не призведе до вирішення специфічних ансамблевих завдань. Точне відтворення тексту, виконання всіх зазначених та обумовлених на репетиції нюанс

сів, штрихів, темпових змін є необхідною складовою спільної роботи.

У процесі діяльності колективу його учасники набувають навички чути не тільки себе та своїх партнерів, але водночас і цілісне звучання ансамблю. Вони вчаться координувати свою гру із загальним виконанням, підкорятися художньому трактуванню та логіці розвитку твору, адже одна з особливостей колективної гри полягає в тому, що кілька музикантів із різним рівнем музичного розвитку та технічної підготовки поєднуються в єдиний виконавський організм. «Крім професійної організації власної уваги, керівник має забезпечити активний рівень уваги колективу, об'єднати учнів позитивним естетичним почуттям, спільною творчою проблемою та пошуком її розв'язання» (Паньків, 2003). У процесі роботи в учасників колективу поступово нівелюються яскраві індивідуальні відмінності, що притаманні сольній грі, та з'являються ансамблеві навички: однорідне міховедення, характер колективного звучання, вміння зіставляти свою гру з колективною тощо.

Під час роботи з учасниками ансамблю баяністів-акордеоністів велике значення треба приділяти підбору репертуару. Різносторонній, старанно підібраний концертний репертуар ансамблю є фундаментальним підґрунтям розвитку виконавської культури та майстерності музиканта-інструменталіста й одним із найвагоміших показників, що відображає фаховий рівень як керівника, так і очоленого ним колективу.

Уміло підібраний репертуар має суттєвий вплив на широкий спектр чинників, що визначають фаховий рівень музиканта. Завдяки репертуару відбувається становлення художнього мислення, естетичних емоцій, виховання музичного та збагачення художнього смаку, розвиток образно-асоціативної сфери, формування культури й музичного сприйняття, подолання інерції сольної гри. «Важливе значення в процесі роботи над музичним твором має питання розуміння художнього змісту образного твору, його стилевих та динамічних особливостей» (Гончаров, 2012). Усе це дає змогу в живому процесі вивчення, творчої інтерпретації різноманітних за змістом музичних творів закласти міцний фундамент становлення та розвитку музиканта – майбутнього ансамбліста.

Технічна складність п'єс повинна відповідати виконавським можливостям учасників колективу, інакше художня образність твору не буде якісно відображена. Якщо репертуар буде завищений за складністю, учасники колективу можуть втратити інтерес до творів, що вивчаються, або й взагалі до занять в ансамблі. Однак тут не слід й ухилятися від складнощів і зосереджуватись у роботі суто над легкими творами, оскільки вони не дають перспективи для творчого та професійного зростання учасників колективу. Різноманітні п'єси

репертуару дають можливість зосередити увагу на різних аспектах ансамблевої техніки – мелодичній і ритмічній. Звісно, це не виключає того, що робота над маршоподібним твором обмежить роботу над звуком, так само як і робота над твором романсового плану зумовить першочергове опрацювання звуковедення.

Керівник ансамблю баяністів-акордеоністів повинен бути досвідченим педагогом, який має, крім спеціального класу, досвід роботи в колективному виконавстві. Відібраний для вивчення нотний матеріал не повинен беззаперечно вважатися бездоганно підготованим для роботи. Потрібно скрупульозно передивитися нотний текст. Не всі редакторські позначки відповідатимуть задуманій інтерпретації п'єси або можливостям колективу. Докладне коректування штрихів, динаміки, аплікатури у всіх партіях, урахування художньої змістовності та стилевих вимог твору входить до підготовчого етапу роботи керівника.

Починаючи вивчення твору, на першому колективному занятті педагог повинен наглядно пояснити ансамблістам роль кожної партії, її ритмічний малюнок, пов'язаність голосів, розподіл їх на головну, підголоскову, акомпановану тощо. Під час цього важливо продемонструвати, яким відповідальним і цікавим є виконання в акомпанованих епізодах, як важливо виконати музичний матеріал чітко та якісно.

«Серед важливих методичних аспектів ансамблевого виконавства є правильне прочитання музики різних історичних епох. Зокрема, у сучасному відтворенні нотних текстів епохи Відродження і бароко передусім потрібно правильно інтерпретувати штрихи, динамічні відтінки та мелізматіку» (Польська, 2001). Здебільшого автори перекладень враховують сучасне трактування музично-виразових засобів ансамблем баяністів-акордеоністів і зазначають у партіях уже адаптовані позначення штрихів, динаміки, мелізмів тощо. Партії цих творів потребують докладного стилістичного аналізу, і потрібно чітко розрізняти, де основний авторський текст, а де вказівки автора перекладення.

Роль артикуляції та штрихів в ансамблевому виконавстві дещо відрізняється від її ролі в оркестровій грі. У камерному виконавстві відсутність артикуляційного та штрихового ансамблю прослуховується дуже чітко. Правильна артикуляція ансамблю та його загальна штрихова культура є похідними від єдиного розуміння музикантами трактування всіх штрихів. Неоднакове їх трактування є дуже очевидним. Незначні відмінності, що є несуттєвими в процесі сольного виконавства, відразу порушують штрихову монолітність ансамблю. Причиною різної інтерпретації може бути не тільки характер початкової фази звука, але і його ведення та закінчення. У невеликому

колективі завжди помітною є несинхронність ослаблення звука та неодноразовість зняття.

Ансамблева гра потребує особливої уваги до точного виконання штрихів. Виконавці не завжди дотримуються штрихових позначок, що зазначені в нотних виданнях. Кожне відхилення від загальних штрихів порушує цілісність сприйняття ансамблю, заважає партнерам, а головне, негативно впливає на виразність виконання, оскільки штрихи мають ще й значне смислове та динамічне навантаження. Очевидно, що використання того або іншого штриха залежить від змісту твору, його нюансів, темпу, ритмічного малюнку. Потрібно враховувати виконавський рівень ансамблістів, а також кількість учасників колективу, оскільки чим більший склад ансамблю, тим важчим стає синхронне виконання складного штрихового малюнку. Штрихова палітра повинна бути узгоджена з технічною зручністю виконання.

Власна редакція штрихів може відображати індивідуальні особливості інтерпретації як виконавців, так і колективу. Головною умовою тут виступає не виходити за межі стилю та жанру твору, що виконується. «Поділ ліг є прийнятним, якщо це є технічно незручним та спричиняє скованість в звучанні. В цьому випадку потрібно розділити лігу таким чином, щоб зберегти виразність фрази. У функції акомпанементу потрібно підкреслювати пульсацію та фактуру ритмічного малюнку. Звідси й походить варіативність у штрихах» (Романенко, 2010). Недостатнє володіння штрихами хоча би одним з учасників колективу відразу позначиться на спільному звучанні.

Мелодичні переходи та зміна міха повинні бути плавними та непомітними. Щоб цього досягти, потрібно, щоб виконавці, які перехоплюють рух, уважно вслухались у ритмічну пульсацію і аналогічно продовжували лінію. Вони повинні вступити без акценту, інтенсивність сили звучання має бути однаковою. Усі ці моменти потребують тривалої, наполегливої роботи ансамблю, постійного практичного вдосконалення.

Вивчення музичного твору передбачає поступове набуття технічної свободи, поєднання різноманітних компонентів виконавської виразності. Для формування відповідних навичок ансамблевої гри керівнику колективу бажано зустрітися з кожним учасником персонально, готуючи його таким чином до колективних занять.

Специфіка діяльності учасника ансамблю баяністів-акордеоністів знаходить своє відображення і в роботі над правильною підпорядкованістю голосів в ансамблі, залежно від їх тисетурного положення та від аналізу функціональних відмінностей голосів у поліфонічній і гомофонно-гармонічній музиці. Від цього залежить як фразування, так і динамічний баланс звучання.

У поліфонічних творах єдність інтерпретації тематичного матеріалу – обов'язкова умова збе-

реження єдиного стилю музики впродовж усього її звучання. Голоси в ансамблі самостійні, проте в кожній окремій побудові поліфонічного твору існують відмінності в динаміці. Це зумовлено типом поліфонічної фактури: імітаційною, контрастною, підголосковою тощо.

Важливу роль відіграє підготовка всіх вступів. Якщо в гомофонно-гармонічній музиці зусилля виконавця спрямовані на інтонування вертикалі, то в поліфонічній музиці переважає горизонтальне інтонування. Не менш вагомими є закінчення музичних фраз і речень, що сприяє безперервності розвитку в поліфонічній музиці.

Формування навичок колективної гри здійснюватиметься швидше, якщо першим партнером по ансамблю музиканта-початківця виявиться педагог. Спільне виконання простих ритмічних групвань переконає учня в тому, що вірний, синхронний ритм в ансамблі походить зі зрозумілого темпу руху цих груп. Серед найпростіших вправ для початківців можна назвати спільне виконання почергово четвертних нот. Учень повинен сприйняти запропонований вчителем темп, відчувати пульс руху під час паузи та піти за педагогом. Зручніше займатися такими вправами в доволі швидкому темпі. Більш складним різновидом цієї вправи буде завдання учневі самостійно взяти певний, відповідний темп і забезпечити своєчасний вступ на слабку долю.

Подібні вправи зазвичай дуже зацікавлюють юних музикантів, викликають бажання виправляти ритмічні та темпові неточності, які в процесі спільного виконання з педагогом прослідковуються доволі виразно. Також можна запропонувати учневі виконати певний невеликий ритмічний малюнок solo, а згодом – його ж в ансамблі з вчителем. Учень переконається, що навіть найменше відхилення від темпу та ритму, які не помічаються під час сольного виконавства, відразу стають помітними під час ансамблевого.

Так само, використовуючи найпростіший ритмічний малюнок, можна ускладнити завдання – виконати в повільному темпі ноти однієї тривалості. Педагог може в цей час грати більш дрібні тривалості. Згодом можна помінятися місцями. Подібна ситуація складається і під час виконання довгих нот. Таким чином, водночас із вивченням своєї партії ансамбліст отримує конкретну уяву про одну з фундаментальних умов ансамблевої гри – синхронність виконання, єдність ритмічного пульсу та темпу.

На подібних прикладах також можна пояснити роль і значення паузи в музичному тексті. Адже зазвичай вона або нівелюється, або завчається формально, а гра в ансамблі передбачає уважне ставлення до великих тривалостей і пауз. По черзі з викладачем, виконуючи тривалу витриману ноту або паузу, яка супроводжує музичну фразу, учень переконається в необхідності дослуховувати закін-

чення фрази, дочекатися своєї черги для її виконання. Дуже важливо, щоб у паузах або довгих нотах музична думка не переривалася, щоб ці моменти не сприймалися як зупинка музики.

Серед найбільш вагомих чинників розвитку ансамблевого виконавства є робота над стабільністю та прийомами звуковидобування. Зазвичай цій роботі приділяється дуже багато часу. Працюючи над нотним текстом партії, педагог повинен домогтися чистого мелодичного та гармонічного інтонування. Під час спільного виконання в повільному темпі на тихій динаміці учень зазвичай реагує на інтонацію, не очікуючи вказівок педагога. Подібним чином варто працювати і над чистотою гармонічного інтонування. У цьому випадку педагог може виконувати партію іншого голосу.

Ще до зустрічі з партнерами або партнером ансамбліст повинен твердо знати текст своєї партії зі всіма штрихами та позначеннями нюансів. Тільки тоді він є готовим до колективних занять. Поєднання музикантів, особливо юних, у повний ансамблевий склад бажано здійснювати поступово. Логічно буде спочатку робити це за партіями, що забезпечить хороший контакт виконавців поміж собою.

Велике значення для плідної роботи ансамблю баяністів-акордеоністів, особливо якщо він складається з понад восьми учасників, мають репетиції за партіями. Ця початкова стадія навчання, коли закладаються підґрунтя майбутніх знань і навичок, має першочергове значення для подальшого становлення ансамбліста. Починати відразу із загальних репетицій колективу є не завжди доцільним, особливо якщо це навчальний ансамбль. Поміж індивідуальними заняттями з вивчення ансамблевих партій і загальними ансамблевими репетиціями повинен пройти етап групових репетицій. Незважаючи на те що такий метод роботи є більше проміжною ланкою, це суттєво допомагає опануванню музичним матеріалом, дає кращий результат стосовно правильності виконання, додає організованості заняттям, викликаючи відчуття творчого задоволення. Однак роботою з окремими партіями зловживати не слід, оскільки звучання всього ансамблю є значно цікавішим. Вона може практикуватися тільки епізодично, у зв'язку з потребою детально опрацювати нотний текст (уточнити аплікатуру та штрихи); зформувати навички темпової та ритмічної згуртованості й динамічної гнучкості; відпрацювати кожну фразу та найбільш технічно-складні місця; досягнути найбільшої виразності та стабільності; вдосконалити виконавські навички; зекономити час на загальних репетиціях.

З перших колективних занять ансамблю його учасників потрібно привчати знаходити своє певне місце розташування в колективі. Таким чином виконавці відразу звикнуть чути оточуючих їх ансамблістів і відчуватимуть взаємозв'язок своєї гри зі спільним звучанням колективу. У процесі роботи

можна переводити музикантів з одного місця на інше, але тільки за гострої потреби. Будь-яке переміщення призводить до втрати ансамблістами орієнтації в звучанні колективу та невпевненості, воно потребує певного часу для адаптації до нових звукових і тембрових співзвучь. Усталене розташування учасників колективу дає змогу керівнику швидко орієнтуватись у звучанні, а не з'ясувати, хто яку партію грає тощо.

Загальні репетиції є домінуючим видом ансамблевої роботи в ансамблі баяністів-акордеоністів. На них відбувається основний процес опрацювання музичного твору, досягнення необхідного звучання. Чим ретельніше проведені індивідуальні та групові заняття, тим ефектніше відбуватимуться колективні репетиції. Займаючись із повним ансамблевим складом, потрібно й надалі продовжувати роботу над точністю тексту та ритму, використовуючи прийоми, що вже опановані учасниками на групових заняттях. Варто пам'ятати, що стабільне та ритмічне виконання безпосередньо пов'язане з вивченням правильної, бажано однакової для виконавців однієї партії, аплікатури. Тут виявляється, як турбота про оптимальні технічні зручності поєднується з реалізацією єдиного художнього задуму.

Часто саме фразування і є в основі виконавського стилю колективу. Серед різних методів досягнення цього особливого значення набуває особистий показ викладача. Переконливим є наглядний метод і під час роботи над ритмічними нюансами, штрихами. Музикант усвідомлює, що гра в ансамблі висуває до цих елементів виконання більші вимоги, ніж під час індивідуальної гри.

У роботі над ритмічною складовою п'єси в ансамблі можуть виникати додаткові труднощі. Зокрема, однакові ритмічні фігури, які часто зустрічаються в голосах, корисно буде повчити в унісон. Якщо в одному з голосів є вступ після паузи або ж складна ритмічна фігура, то можна швидко засвоїти цей епізод, виконавши його кілька разів ріано на тлі підкресленого ритму forte в іншому голосі. Штрихові прийоми також корисно відпрацьовувати, виконуючи однакові епізоди різних партій разом.

Велику увагу в ансамблі баяністів-акордеоністів потрібно звертати на одночасний вступ, зняття, виділення опорних звуків і темпо-ритмічну складову. Зазвичай ці функції виконує перша партія, подекуди – друга. Усі виконавці повинні розуміти аутфакт, який дорівнює одній долі. Його рух повинен відповідати характеру музики.

Динаміка виконання безпосередньо відображається на характері музичного твору та його змістовності. Тож як експеримент можна запропонувати ансамблістам виконати уривок музичного твору на змінній динаміці. Результати такого програвання доволі яскраво можуть переконати учасників колективу в доречності правильної вер-

сії. Важливість точного дотримання кожним учасником ансамблю динамічних вимог повинна бути усвідомлена учасниками ансамблю від самого початку роботи.

Можливість почути всі голоси партитури під час виконання своєї партії є вагомим чинником правильного балансу звучання. Якщо говорити про динамічне співвідношення голосів всередині музичної тканини, то, безсумнівно, найкраще повинен прослухуватися голос, який виконує тематичний матеріал, за ним за наявності протискладнення – другий голос, що дублює тему, після – акомпанемент. Загалом прослуховуватися повинна вся партитура твору, проте в певній динамічній субординації, що зумовлена авторським задумом.

Особливу трудність становить виконання динамічних нюансів у зоні *piano*. Часто такі позначення виконуються абстрактно, безвідносно до нюансу, що потребує особливого ставлення. Постійна увага до *piano* – складна, проте дуже потрібна складова виконавської культури. Труднощі із реалізацією позначення *subito piano* буде значно менше, якщо ансамблісти сприйматимуть цей нюанс через зміну характеру руху міха, наприклад робитимуть раптове розпруження лівої руки, яка веде міх, перед *subito piano*.

У недосвідчених музикантів динамічні нюанси часто стають причиною темпових змін. Так, *forte* може призвести до збільшення темпу, *piano* – до заповільнення, *crescendo* – спричинити пришвидшення, *diminuendo* – заповільнення. Якщо з перших занять постійно не звертати на це увагу, дедалі виправлення цих помилок буде даватиметься важче.

Для формування ансамблевих навичок в учнівському колективі обов'язковими є заняття із читки з листа. Тут варто вибирати легкі твори, щоб технічні складнощі не відволікали юних музикантів від основних завдань. Кожен учень отримує перші навички читки з листа на заняттях із спеціальності. Проте на заняттях з ансамблевого класу читка з листа відбувається ефектніше та викликає більшу зацікавленість. Безпосередня необхідність підпорядкування загальному пульсу допомагає швидше опанувати правила читання нот із листа. Контакт із партнерами забезпечує підтримку, підвищуючи відповідальність кожного з виконавців за текст. Також набувається вміння, помиляючись або взагалі збиваючись, залишатися в ансамблі, не заважаючи партнерам.

Читка з листа в ансамблі чітко демонструє недопустимість якихось поправок, зупинок, зневажливого ставлення до пауз, динамічних нюансів. Ансамблісти вчать пропускати або спрощувати складні епізоди заради своєчасного, точного приходу до тактової ризи, правильно брати паузи,

чітко реагувати на *piano*, швидко орієнтуватись у музичному матеріалі. Практика свідчить, що вміння добре читати ноти з листа – необхідний компонент творчої діяльності як професіонала, так і аматора. Успіх навчання цьому мистецтву суттєво залежить від того, наскільки серйозно та регулярно ведуться такі заняття з перших ступенів музичної освіти. Дуже велику користь уроки читки з листа приносять для виховання впевненості на естраді, виконавської чіткості, якостей, потрібних для концертних виступів.

Висновки та перспективи подальших наукових розвідок. Важливим чинником художньої результативності роботи ансамблю баяністів-акордеоністів є забезпечення єдності його навчальної та професійно-артистичної спрямованості, що досягається завдяки спадкоємності формування основних музичних, технічних, технологічних та образно-емоційних компонентів цілісної виконавської майстерності ансамблістів у класах сольної та колективної гри.

Потрібною складовою досягнення художніх результатів у роботі з навчальним ансамблевим колективом є різностороння фахова підготовка його керівника, який повинен добре володіти психолого-педагогічними, виконавськими й методичними знаннями та навичками.

Позитивних результатів у формуванні ансамблевих навичок, а також якісної діяльності колективу загалом вдасться досягти завдяки не тільки окремим вдалим прийомам роботи й успішним концертним заходам, а й відповідній послідовності занять і системності педагогічних дій.

ЛІТЕРАТУРА

- Гончаров, О. І. (2012). Оркестри (ансамблі) баянів і акордеонів. Проблеми розвитку. *Культура України: збірник наукових праць*, 36. 6–16.
- Моїсєєва, М. А. (2002). Теоретико-методичні основи навчання ансамблевої гри: навчально-методичний посібник. Житомир, 2002. 208 с.
- Паньків, Л. І. (2003). Особливості підготовки майбутнього вчителя до керівництва музичними колективами школярів. *Наукові записки: збірник наукових статей Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова*. 52. 101–105.
- Пляченко, Т. М. (2010). Підготовка майбутнього вчителя музики до роботи з учнівськими оркестрами та інструментальними ансамблями: монографія. Кіровоград: «Імекс-ЛТД».
- Польська, І. І. (2001). Камерний ансамбль: історія, теорія, естетика. Монографія. Харків: ХДАК.
- Романенко, С. (2010). Специфіка роботи з ансамблем скрипалів. *Культура та інформаційне суспільство XXI століття: матеріали наук. конф. молодих учених*. Харків. 164–165.
- Федоришин, В. І. (2004). Формування виконавської майстерності майбутніх учителів музики

Methodological aspects of work with a (button) accordion ensemble

Vladyslav Fedorovych Kniaziev

PhD in Art Studies,
Associate Professor at the Department
of Ukrainian Music Studies and Folk
Instruments of the Institute of Arts
of the Vasyl Stefanyk Precarpathian
National University
ORCID: 0000-0002-6516-5880

The article emphasizes that the main precondition for optimal development of ensemble performance skills in the process of work of a (button) accordion ensemble is a systematic and purposeful joint artistic activity of the ensemble leader and its members, which is concert-oriented. The successful result of learning and artistic work of such a collective primarily depends on efficient leadership; therefore, its leader must be both a pedagogue and a mentor, constantly seeking new technologies of leadership. The author underlines that accurate text reproduction, the realization of all the dynamic nuances, features and tempo variations is a necessary component of the joint work. In the process of such work, the ensemble members gradually lose their apparent individual differences characteristic of solo performance and develop ensemble performance skills: uniform bellows movements and collective sound quality, the ability to correlate one's own sound with the collective one, etc.

The article also reveals the significance of general rehearsals, which are the predominant type of work in a (button) accordion ensemble. This is where the main process of elaboration on a piece of music takes place. On the other hand, great importance for productive work of a (button) accordion ensemble, especially if it consists of more than eight members, is attributed to part rehearsals. This initial stage of learning, when the basis for future knowledge and skills is created, is of paramount importance for the subsequent development of an ensemble musician.

Another important factor determining the artistic efficiency of work of a (button) accordion ensemble is the unity of its educational and professional artistic dimensions. Positive results in the development of ensemble performance skills as well as a high quality of an ensemble's activity in general are ensured not only by separate efficient work techniques and approaches and successful concert events but also by the corresponding sequence of classes and systemic pedagogical actions.

Key words: ensemble performance, (button) accordion music, (button) accordion ensemble, rehearsal work, ensemble performance skills, sound balance.